

דף לימוד

ידיעון זהות יהודית תשע"ח:

דף מקורות מלווה ידיעון

1. מכתב מחיים נחמן ביאליק לדוד אומנסקי איש גניגר

את החגים אין בודים מן הלב. כבר ניסה ירבעם לעשות כזאת ולא הצליח.
אפשר ל"נסח" ול"סגן" קצת את החגים, אבל לא לברוא יש מאין.
החג הוא עניין של יצירה קיבוצית,
שמשותפים בה כוחות ויסודות מרובים ושונים:
הדת, המסורת, ההיסטוריה, האומנות, הטבע וכו' וכו'...
עצמי האחת היא:
חוגו את חגי אבותיכם והוסיפו עליהם קצת משלכם לפי כוחכם ולפי טעמכם ולפי מסיבתכם.
העיקר שתעשו את הכל באמונה ומתוך הרגשה חיה וצורך נפשי, ואל תתחכמו הרבה..."

2. מדרש שמות רבה כ"ח ו'.

"כי את אשר ישנו פה עמנו עומד היום, ואת אשר איננו פה עמנו היום (דברים כ"ט י"ד).
עמנו עומד היום - אין כתיב כאן, אלא עמנו היום,
אלו הנשמות העתידות להיבראות, שאין בהם ממש,
שלא נאמרה בהם עמידה, שאף על פי שלא היו באותה שעה,
כל אחד ואחד קיבל את שלו"

3. זהויות יהודיות בעידן רב-מודרני, אליעזר בן-רפאל וליאור בן-חיים, רעננה 2006 עמ' 17.

"אפשר להבחין אפוא בין שתי רמות דיון בנושא הזהות הקולקטיבית.
הרמה האחת היא של הזהות הקולקטיבית "הבסיסית",
והיא כוללת את עקרונות היסוד - "מבני העומק" - שבהם מעוגנת הזהות הקולקטיבית;
הרמה האחרת, "השטחית",

דף לימוד

כוללת את הניסוחים של הזהות הקולקטיבית,

כפי שמתגבשים בנסיבות ייחודיות, אשר אפשר לכנותם "מבני שטח".

4. תמר רוס, ארמון התורה ממעל לה : על אורתודוקסיה ופמיניזם, רעננה 2007 עמ' 360

דומה כאילו מבקש הרב קוק לטעון:

"ודאי שההתגלות מושפעת מההיסטוריה ומהתפתחות האידיאות

(אפילו כשאידאות כאלה או מקבילותיהן מצויות במקורות לא יהודיים),

אבל ההיסטוריה והאבולוציה של הרעיונות עצמם גם הם כלי של ההתגלות!"

... הכרתו של הרב קוק בהשפעתן של נסיבות היסטוריות על היהדות

מביאה בחשבון לא רק את הצורך להיאבק נגד היבטים שליליים של התרבות בכללה,

אלא גם את היתרון הנעוץ בקליטתם ובזיקוקם של אותם יסודות חיוביים שהתרבות מציעה.

לפי הבנתו, התפתחויות מהפכניות בעולם האידיאות הן הכלים המשמעותיים ביותר,

שכן אלה מהוות סימן ברור לכך

שהאנושות כבר נגמלה מדפוסים פרימיטיביים של רוחניות,

ומוכנה להגיע לרמה חדשה, נשגבה יותר"